

TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİNDE KAR VE ZARARIN DAĞITIMI

Öğr. Gör. Hande Özolgun¹

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Marmara Ereğlisi Meslek Yüksekokulu
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü
hozolgun@nku.edu.tr

ÖZET

Kooperatiflerin odağında bireyin kendisi bulunmaktadır. Artık son zamanlarda sadece sermaye odaklı olan anlayışın yanlış olduğu düşünülmüş, böylece kooperatifler gibi insan odaklı girişimlere ilgi artmıştır. Tarım kredi kooperatifleri de bu anlayıştan hareketle, ortaklarına uygun koşullarda kredi sağlamak temel amaç olmuştur. Çiftçilerin teminat olarak gösterebilecekleri varlıkları sınırlı olduğundan bankalar küçük çiftçi işletmelerine kredi kullandırma konusunda isteksiz olabilmektedir. Bu durumda da çiftçilerin başvuracakları kuruluşlardan biri de tarım kredi kooperatifleridir. Tarım kredi kooperatiflerinin öneminin artması, bu kooperatiflerin yaptığı işlemlerini ve bunların muhasebe kayıtlarını daha detaylı incelemeyi gerektirmektedir. Ayrıca bu kayıtlar ortaklara çeşitli konularda karar alabilmelerinde yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kooperatif, Kredi, Kar, Zarar, Muhasebe

Jel Kodları:M41, M49

PROFIT AND LOSS DISTRIBUTION IN AGRICULTURE CREDIT COOPERATIVES

ABSTRACT

The co-operatives are the focus of the individual. It is now thought that only the capital-centered understanding was wrong in the last few years, so that interest in human-oriented initiatives like cooperatives has increased. Agricultural credit cooperatives have been the main aim of providing credits under the conditions appropriate to their partners. Banks can be reluctant to lend to small farmers' farms as their assets are limited. In this case, one of the organizations to which farmers will apply is agricultural credit cooperatives. The increase in the importance of agricultural credit cooperatives requires a more detailed examination of the transactions made by these cooperatives and their accounting records. In addition, these records will help partners to make decisions on a variety of topics.

Keywords: Cooperative, Credit, Profit, Loss, Accounting

Jel codes:M41, M49

---

¹ Bu makale Öğretim Görevlisi Hande ÖZOLGUN'un yüksek lisans tezinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

1. GİRİŞ

Geçmişten bu güne kadar insanların dayanışma içinde olma istekleri toplumsal sınıfları, bu sınıflar iş bölümü olanaklarını, gelişen bu olanaklar da ekonomik grupları ortaya çıkarmıştır. Bu gruplar da çeşitli mesleklerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu toplumsal sınıfların ve meslek gruplarının arasında oluşan işbirliği ise kooperatiflerin doğmasının başlangıcıdır. İnsanlarda bilinçli kooperatif düşüncesi 19. yüzyılın başlarında kendini göstermeye başlamıştır. Gelir dağılımında meydana gelen dengesizlikler, küçük birimleri ekonomik işbirliği yapmaya zorlayarak, onları birlikte hareket düşüncesi etrafında örgütlenmelerini sağlayarak kooperatiflerin ortaya çıkmasını hızlandırmıştır (Güngör, 2006:10).

Ekonomik anlamda gelişmiş ülkelerin iktisadi yapılarına bakıldığında kooperatifçilik hareketine verilen önemin değerli bir taşıyıcı rol üstlendiği görülmektedir. Fakat ülkemize bakıldığında, tarım kooperatiflerinin sorunları oldukça fazladır. Üreticilerde örgütlenme bilincinin tam olarak oluşmaması, yöneticilerin ve ortakların kooperatifçilik ilkeleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları gibi sorunlar kooperatifçilik hareketinin gelişimini önlemektedir (İnan, 2008:279).

Kooperatiflerin dayandığı temel değerler; 'kendine yardım, kişisel sorumluluk duygusu, demokrasi, eşitlik, adalet ve dayanışma' olarak sıralanabilir. Bu değerlerden de belli olduğu üzere, kooperatifler, hayatın birçok alanında sürdürdükleri olumlu faaliyetleri ile ortaklarına birçok fayda sağlamaktadır. Kooperatifçilik fikirlerinin yaygınlaştırılması ve kooperatiflerde muhasebenin daha da önem kazanması için yol gösterici çalışmaların artırılması yararlı olacaktır (Karanlık, 2009:4).

Tarım kredi kooperatiflerindeki muhasebe konusunda yeni bilgi ve kaynaklara ihtiyaç duyulmasının yanında, bu konuda bilgi sahibi olan yetişmiş muhasebeci sayısının artması beklenmekte ve bu sayede tarım kredi kooperatiflerinde muhasebenin gelişimine katkıda bulunacaktır.

2. TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİ

Dünya genelinde tarımsal üretimde küçük aile işletmelerinin çoğunlukta olduğu bir gerçektir. Küçük işletmeler finansman sorunlarını gidermede her zaman güçlük yaşamışlardır. Kamu destek ve yardımlarının olmadığı durumlarda, kredi bulma güçlükleri yanında, bulunan kredinin faiz, vade gibi koşulları da ağır olmuştur. Üreticiler bir araya gelerek toplu güvence yaratmaları, kredi kaynakları karşısında toplu pazarlık gücü kazanarak koşulları kendi çıkarları doğrultusunda iyileştirme gayretleri kredi kooperatifleri ortaya çıkmıştır (Rehber, 2011:395).

Günümüzde çiftçilerin bankalardan kredi almaları oldukça zordur. Küçük çiftçiler ise kredi alma konusunda bankalara güvenmemektedirler. Bunun yanında, kredi alabilmek için de gösterebileceği bir teminatı da bulunmamaktadır. Bu nedenle daha çok şahıslardan borç almaya yönelmektedirler. Bu durumda da birçok problem ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla çiftçilerin üretimlerini gerçekleştirmeleri için bankalardan kredi ihtiyaçlarını karşılamaları gerekmektedir. Tarım Kredi Kooperatiflerinin, çiftçilerin kredi ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayabilecek olan tek örgüt olduğu ortadadır. Küçük çiftçilere en uygun şartlardaki krediyi Tarım kredi kooperatifleri sağlamaktadır, bu sebeple Türkiye için önemleri çok büyüktür. Ülkemizde bulunan küçük çiftçilerin sorunları sadece onların değil, aynı zamanda milyonlarca üreticinin de sorunu haline gelmiştir (BAİB, 2018).

Tarım kredi kooperatifleri genellikle küçük çiftçilerin kredi ihtiyaçlarını gidermek amacıyla kurulurlar. Bu kooperatiflerin toplumsal ve ekonomik etkilerini aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür (Çıkın ve Karacan, 1994:469):

TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİNDE KAR VE ZARARIN DAĞITIMI

- Üretimi teşvik ettiğinden kredilerin geri dönüşü sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmektedir.
- Ortaklarla olan ilişkilerini canlı tutmak için dinamik bir yapıya sahiptir.
- Kredi, özellikle tarımsal yayım ve teknik girdi ile beraber gittiğinden etkinliği artmaktadır.
- Kredi belirli kurallarla göre verildiğinden kredi verenle kredi alan arasında önemli anlaşmazlıklar doğmamaktadır.
- Kredi genellikle denetlenmektedir.
- Devlet tarım kesimini desteklemek istediğinde bu kooperatiflerden yararlanabilmektedir.
- Birçok ülkede kredi kooperatifleri mevduat topladığından, sektör içinde oluşan tasarruflar yine aynı sektörde finansman kaynağı olabilmektedir.

3. TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİNDE MUHASEBE:

Kooperatifler, ekonomik ve sosyal nitelikli kuruluşlardır. Diğer kuruluşlar gibi alım, satım, borç, alacak vb. faaliyetler yapılmakta ve muhasebe defterlerine usulüne uygun şekilde kaydedilmektedir. Dönem sonlarında bilanço ve gelir tablosu gibi mali tablolar düzenlenmekte, kar ya da zarar gibi sonuçlara ulaşılmaktadır (Karanlık, 2009:220). Kooperatifler, tüm faaliyetleri sırasında mali yasaların hükümlerine uymak durumundadırlar. Bu açıdan kooperatiflerde iyi işleyen bir muhasebe sistemine ihtiyaç vardır. Muhasebe kayıtları ve mali tablolar, sadece ortaklar açısından bir gereklilik değil, devlet, alacaklılar ve mali nitelikli tüm yükümlülükler açısından da gereklidir

3.1. Kooperatiflerde Kayıt Düzeni ve Hesap Planı

Kooperatifler ve üst kuruluşları, birinci sınıf tacirlerin tutmakla yükümlü oldukları defterleri tutmak zorundadırlar. Yıllık işlem hacminin az ya da çok olması bu durumu değiştirmez (Karanlık, 2009:220).

Hesap planının, kooperatif faaliyetlerine uygun olarak düzenlenmesi gerekir. Kooperatif muhasebesinin bir disiplin ve düzen içinde yürütülebilmesi için, faaliyetler başlamadan önce işlemlerin kaydedileceği hesapların belirlenmesi ve bir hesap planının yapılması gerekir. Bu düzenleme yapılırken kooperatifin; türü, özelliği, büyüklüğü, ekonomik ve teknolojik yapısı ve iş hacmi göz önünde tutulmalıdır. İşlemlerin genişliğine göre gerekli yardımcı hesaplar da belirlenmelidir.

Kooperatiflerde de “Tekdüzen Hesap Planı”nın uygulanması gerekmektedir. Böylece Kooperatifler arasındaki işlem birliği sağlanmış olacaktır. Bu uygulama aynı zamanda bir zorunluluktur.

3.2. Kooperatiflerde Tutulacak Defterler

Kooperatifler, iş hacimlerine bakılmaksızın birinci sınıf tacir konumunda sayıldıklarından birinci sınıf tacirlerce tutulan defterleri tutmaktadırlar.

Kooperatiflerde tutulacak defterleri şu şekilde sınıflandırmak mümkündür (Kooperatifler Kanunu Madde 76).

* *Yasal Defterler*

- Yevmiye Defteri (Günlük Defter)
- Büyük Defter (Defteri Kebir)

- Envanter ve Bilanço Defteri
- Ortaklar Defteri
- Karar Defteri
- Genel Kurul Defteri
- Yönetim Kurulu Defteri

* Diğer Yasal Defterler

- İmalat defteri(Kooperatif sanayi işletmesi kurmuş ise) (Vergi Usul Kanunu Madde 197),
- Çiftçi işletme defteri(Kooperatif zirai işletme kurmuş ise) (Vergi Usul Kanunu Madde 213).

* Yardımcı Defterler

- Stok giriş çıkış defteri
- Sabit kıymetler ve amortisman defteri
- Kıymetli evrak defteri
- Teftiş defteri
- Gelen-giden evrak kayıt defteri

Yasal defterler ile kooperatifin özelliğine göre tutulması zorunlu diğer yasal defterler, kullanılmaya başlanmadan önce süresi içinde notere onaylatılmaları gerekir.

4. TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİNDE KAR VE ZARARIN DAĞITIMI

4.1. Tarım Kredi Kooperatiflerinde Olumlu Gelir-Gider Farkının Dağıtım

Kooperatiflerde kar amacı güdülmediği için dönem sonlarında meydana gelen kazançla “kar” yerine “Olumlu Gelir-Gider Farkı” denilmektedir. Ancak tekdüzen hesap planında bu isimlerde hesaplar bulunmadığından mevcut kar hesaplarının kullanılması uygun olacaktır.

Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi Kanunu’nda kooperatiflerde dönem sonunda ortaya çıkan gelir fazlasının dağıtımına ilişkin hükümler bulunmaktadır. Ayrıca kooperatifin ana sözleşmelerinde de kar dağıtımına ilişkin hükümler bulunmaktadır. Karın ya da zararın dağıtımında bütün bu hükümlerin göz önünde tutulması gerekmektedir. Vergi muafiyet şartlarından herhangi biri ana sözleşmede yer almıyorsa ya da muafiyet şartlarından herhangi birine uyulmaması durumunda kooperatif kurumlar vergisi mükellefi olacaktır (Akmaz, 2005:1).Dönem sonunda ortaya çıkan gelir-gider fazlasından (kardan) yapılacak kesintileri genel olarak iki kısma ayırmak mümkündür:

Kardan yapılacak zorunlu kesintiler

- a. Yedek Akçe (en az % 10)
- b. Üst Birlik Fonu (üye olunmuş ise-üst birliğin belirlediği oranda)
Muafiyetini kaybetmiş kooperatiflerde bunlara ek olarak;

- Kurumlar Vergisi
- Gelir Vergisi

Kardan yapılacak isteğe bağlı kesintiler

- Risturn
- Ortak ve Personele Yardım Fonu
- Yatırım ve Geliştirme Fonu

4.1.1. Kurumlar Vergisi Muafiyetini Taşıyan Kooperatiflerde Karın Dağıtımı

Bir kooperatif; Kurumlar Vergisi Kanunu'nda muafıkları düzenleyen 4. maddede belirtilen muafiyet şartlarına uygun olarak çalışmalarını yapmış ve şartların hiçbirini ihlal etmemiş ise, kurumlar vergisinden muaf sayılmaktadır. Ancak KDV ve sigorta ile ilgili mükellefiyetler ve beyanname verme yükümlülükleri varsa bunlar ortadan kalkmamaktadır.

Kurumlar Vergisinde muafiyeti düzenleyen madde şöyledir;

“Tüketim ve taşımacılık kooperatifleri hariç olmak üzere ana sözleşmesinde sermaye üzerinden kazanç dağıtılmaması, yönetim kurulu başkan ve üyelerine kazanç üzerinden pay verilmemesi, yedek akçelerin ortaklara dağıtılmaması ve sadece ortaklarla iş görülmesine ilişkin hükümler bulunup bu hükümlere fiilen uyan kooperatifler ile bu kayıt ve şartlara ek olarak kuruluşundan inşaatın bitim tarihine kadar yönetim ve denetim kurullarında, söz konusu inşaat işlemlerini kısmen veya tamamen üstlenen gerçek kişilerle tüzel kişi temsilcilerine veya Kanununun 13.maddesine göre bunlarla ilişkili oldukları kabul edilen kişilere veya yukarıda sayılanlarla işçi ve işveren ilişkisi içinde bulunanlara yer vermeyen ve yapı ruhsatı ile arsa tapusu kooperatif tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan yapı kooperatifleri” kurumlar vergisi ödemeyecektir.

• Dönem sonu Karından Sadece Zorunlu Kesintiler Ayrılıyorsa

Kooperatifin ana sözleşmesinde isteğe bağlı herhangi bir kesinti yer almamış ise, dönem sonu olumlu gelir-gider farkından sadece zorunlu kesintiler ayrılacaktır. Zorunlu kesintilerin isimleri, bunların miktar ya da oranları kanunlarda belirlenmiştir. Bunun yanında, yedek akçelerin hem zorunlu, hem de isteğe bağlı kısımları bulunmaktadır. Kooperatifler Kanunu, dönem karından en az %10 oranında yedek akçe ayrılmasını öngörmüştür. Bu oran yasal bir gerekliliği ifade etmekte ve zorunlu kesinti oranını göstermektedir.

Örnek: Bir tarım kredi kooperatifinin yılsonundaki gelir fazlası 25.000 TL'dir. Bu gelir fazlasının tümü kendi ortaklarıyla yapılan işlemlerden kaynaklanmıştır. Kooperatifin ana sözleşmede risturn dağıtımı ve diğer fonlar için bir hüküm bulunmamaktadır.

- Kooperatif sadece kendi ortaklarıyla işlem yapmıştır ve diğer kurumlar vergisi ve gelir vergisi muafiyet şartlarına da uymuştur.
- Kooperatifin ana sözleşmesinde bulunmadığından, ortaklar için risturn gibi isteğe bağlı kesintiler olmayacaktır.

Kesintilerin hesaplanması;

Yedek akçe: $25.000 * 0.10 = 2.500$

690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HESABI	2.500	
540 YASAL YEDEKLER HESABI		2.500
Yedek akçenin ayrılması		

• Dönem sonu Karından Zorunlu Kesintilerle Birlikte İsteğe Bağlı Kesintiler de Ayrılıyorsa

Zorunlu kesintiler dışında, kooperatif ana sözleşmesinde isteğe bağlı kesintilerin de yapılması söz konusu olabilir. Bu kesintiler için izleyen yılda toplanacak kooperatif genel kurulunun bir kararı vermesi gerekmektedir.

Bir tarım kredi kooperatifinin yıllık iş hacmi 320.000 TL, yılsonundaki karı ise 10.000 TL'dir. Bu karın tamamı, kendi ortaklarıyla yapılan işlemlerden kaynaklanmıştır. Kooperatif ana sözleşmesinde risturn ve diğer fonlara kesinti yapılması hususunda hüküm bulunmaktadır.

Kooperatif ana sözleşmesinde yer alan kesintiler şunlardır;

Zorunlu kesintiler

- %26 yedek akçe
- %9 üst birlik fonu

İsteğe bağlı kesintiler

- %45 ortaklara risturn
- %10 yatırım ve gelişme fonu
- %10 ortak ve personele yardım fonu

Kooperatif, sadece kendi ortaklarıyla işlem yapmış ve öteki muafiyet şartlarına uymuştur. Bu sebeple kurumlar vergisinden muaftır.

Kesintilerin hesaplanması:

Yedek akçe	: 10.000 * 0,26 = 2.600
Üst Birlik Fonu	: 10.000 * 0,09 = 900
Ortaklara Risturn	: 10.000 * 0,45 = 4.500
Yatırım Ve Geliştirme Fonu	: 10.000 * 0,10 = 1.000
Ortaklar ve Per.Yardım Fonu:	10.000 * 0,10 = 1.000
TOPLAM	= 10.000

690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HESABI	10.000	
369 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HESABI		900
369.20 Üst Birlik fonu 900		
331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		4.500
331.20 Risturn 4.500		
540 YASAL YEDEKLER HESABI		4.600
540.10. Yedekler 2.600		
540.20. Yatırım ve Geliştirme Fonu 1.000		
540.30 Ortaklar ve Personele Yardım Fonu 1.000		
Kesintilerin tahakkuk edilmesi		

Gelecek yılda ise yapılacak olan kayıt aşağıdaki gibi olacaktır:

369 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HESABI	900	
100 KASA HESABI		900
Fonların ödenmesi		

4.1.2. Kurumlar Vergisi Muafiyetini Kaybetmiş Kooperatiflerde Karın Dağıtımı

Kooperatiflerde dönem içinde muafiyet kaybettirecek işler yapılmış ise, kurumlar vergisi muafiyeti kaybedilmekte ve sadece kurumlar vergisi değil, beraberinde gelir vergisi ödeme mükellefiyeti de doğmaktadır. Kooperatiflerde istisna edilen kazanç **risturn**'dur. Risturn istisnası dışındaki tüm unsurlar vergi matrahına dahil edilmektedir.

Dönem sonunda kar ortaya çıkmış ise bunun ortaklardan alınan fazlalıklar olarak değerlendirilip, ortaklara alışverişler oranında risturn şeklinde dağıtılması gerekmektedir. Ortaklara dağıtılacak risturn payının bulunabilmesi için önce risturn oranının hesaplanması gerekir.

Örnek: Ortak Yıldız Kara, yıl içinde kooperatiftan 1.000 TL'lik alışveriş yapmıştır. Bu ortağın risturn payı aşağıdaki gibi hesaplanacaktır. Ortaklara dağıtılacak risturn toplamı 2.500 TL ve ortaklarla yapılan işlemlerin tutarı 15.000 TL'dir.

Risturn Oranı = Dağıtılacak kar/ Ortaklarla yapılan işlemler toplamı

TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİNDE KAR VE ZARARIN DAĞITIMI

$$= 2.500 / 20.000 = 0,125(\% 12,5)$$

Ortağın risturn payı = Ortağın yıllık işlem tutarı * risturn oranı

$$= 1.000 * 0,125 = 125 \text{ TL}$$

Ortağa risturn ödemesi yapıldığında yapılacak olan kayıt aşağıdaki gibi olur:

331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI	125	
331.20. Risturn 125		
331.20.001. Yıldız Kara 125		
100 KASA HESABI		125
Ortağa risturn dağıtılması		

4.2. Kooperatiflerde Zararın Dağıtımı

Kooperatiflerde dönem sonunda ortaya çıkan zararlara “olumsuz gelir-gider farkı” gibi isimler verilmektedir. Fakat Tekdüzen Hesap Planında bu isimler bulunmamaktadır. Bu sebeple zarar hesapları kullanılmaktadır. Eğer bir dönem sonunda zarar ile karşılaşılıyorsa, bu zararın yedek akçelerle karşılanması gerekmektedir. Yedek akçelerin yeterli olmaması durumunda ise ek ödemelerle ya da ortakların sermaye paylarından mahsup edilerek karşılanır. Olumsuz sonuçlar ortadan kaldırılmadıkça kar dağıtımı yapılamaz.

Örnek: ..... Tarım Kredi Kooperatifinin yıl sonundaki zararı 5.600 TL’dir. Yedek akçelerin zararı karşılamaya yeterli olması ve yeterli olmaması durumunda yapılacak olan muhasebe kaydı birbirinden farklıdır:

1.Yedek akçelerin zararı karşılamaya yeterli olması durumunda

540 YASAL YEDEKLER HESABI	5.600	
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HESABI		5.600
Edilen zararın yedek akçelerden karşılanması		

2.Yedek akçelerin zararı karşılamaya yeterli olmaması durumunda

Tarım kredi kooperatifindeki 5.600 TL’lik zararın 2.500 TL’lik kısmı yedek akçelerden, 2.000 TL’lik kısmı ortakların sermayelerinden ve 1.100 TL’lik kısmı ise ortaklardan ek ödemelerle karşılanacaktır. Bu durumda yapılacak olan kayıt aşağıdaki gibidir:

131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI	1.100	
500 SERMAYE HESABI	2.000	
540 YASAL YEDEKLER HESABI	2.500	
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HESABI		5.600
Zararın yedek akçenin ek ödeme ve sermaye paylarıyla karşılanması		

Ek ödemelerin ortaklardan tahsil edilmesi durumunda ise yapılacak kayıt şöyle olur:

100 KASA HESABI	5.600	
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HESABI		5.600
Ortaklardan ek ödemelerin tahsili		

5. SONUÇ

Üretici olan çiftçiler üretim için ihtiyaç duyduğu krediyi şahıslardan ya da tefecilerden yüksek faiz oranlarıyla ve uygun olmayan koşullarda almak zorunda kalmaktadırlar. Üreticilerin uygun olmayan şartlarda kredi kullanmadan bu durumdan olumsuz etkilenmemesi için devlet bankaları ve kooperatifleri, kredi vermek üzere görevlendirmiştir. Çiftçileri olumsuz

şartlardan koruyabilmek, daha uygun koşullarda kredi sağlamak ve modern girdi kullanımına imkân sağlamak için en rasyonel kredi kaynağı tarım kredi kooperatifleri olmuştur.

Tüm ticaret ve sermaye şirketlerinde olduğu gibi çeşitli kanunlarda belirlenmiş yükümlülüklerle tarım kredi kooperatifleri de yaptığı tüm faaliyetleri usulüne uygun olarak muhasebe defterlerine kaydetmek zorundadırlar. Böylece dönem sonlarında faaliyet sonuçlarını görerek buna uygun olarak bir strateji geliştireceklerdir. Bu muhasebe bilgileri kooperatif açısından gerekli olduğu gibi bunun yanında bu bilgilere ihtiyaç duyan kişiler için de gereklidir.

Yapılan bu çalışma sonunda, muhasebenin tüm işletmeler ve kooperatifler için ortak bir dil olduğu görülmüştür. Tüm sermaye ve ticaret şirketleri ve kooperatifler aynı hesap planını kullanmakta, tüm işlemlerini Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkelerine uygun olarak gerçekleştirmektedirler. Kooperatiflerin kullandığı ve esas aldığı tüm kurallar birbirinin aynısıdır. İster bir adi şirket olsun, ister bir tarım kredi kooperatifi olsun burada yapılacak olan kayıtlar ve kullanılacak olan hesaplar birbirinin aynısıdır. Sadece kooperatiflerin sahip olduğu özellikleri nedeniyle ve Kooperatifler Kanunu gereğince bazı işlemler sermaye ve ticaret şirketlerinde farklılaşmaktadır (risturn dağıtımı, sermaye taahhüdünün ¼'ünün bloke edilmesi, üst birliklerden mal alımı gibi) Muhasebenin kayıtları ve mantığı hiçbir zaman değişmemektedir.

KAYNAKLAR

Akmaz, K. (2005). Kooperatiflere ait kira gelirlerinin ve mevduat faizlerinin vergilendirilmesi. E-Yaklaşım, Ekim, Sayı:27.

Çıkin, A & Kayacan, A. (1994). *Genel Kooperatifçilik*. İzmir: Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, Yayın No:511.

Güngör, S. (2006). Ecza kooperatiflerinde muhasebe sistemi ve uygulama örneği. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İnan İ.H. (2008). *Türkiye'de Tarımsal Kooperatifçilik ve AB Modeli*, İstanbul: İTO Yayınları.

Karanlık, S. (2009). *Kooperatifler ve Muhasebesi*, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Rehber, E. (2011). *Kooperatifçilik*, Bursa: Ekin Yayıncılık.

Kooperatifler Kanunu

Kurumlar Vergisi Kanunu

Vergi Usul Kanunu

<https://www.ica.coop/en/cooperatives/what-is-a-cooperative>. Erişim Tarihi:23.10.2018

<http://www.baib.org.tr/proje/kooperatif.pdf>. Erişim Tarihi:23.10.2018